

Processbeskrivning

Ändrade havsplaner för ökad energiutvinning

Innehåll

1	Inledning.....	3
2	Processförutsättningar	3
	2.1 Regeringsuppdrag	3
	2.2 Lagstiftning.....	4
	2.2.1 Havsplaneringsförordningen	4
	2.2.2 Miljöbalken.....	4
	2.2.3 Esbokkonventionen.....	5
	2.2.4 Annan lagstiftning och havsplaneringsprocessen.....	5
	2.3 Ramverk för uppföljning.....	6
3	Havsplaneringsprocessen.....	6
	3.1 Övergripande	6
	3.2 Steg under havsplaneringsprocessen	7
	3.2.1 Uppdatering av planeringsförutsättningar inklusive nya områden för energiutvinning	7
	3.2.2 Tematisk genomgång - Identifiering av ändringsbehov	7
	3.2.3 Första utkast plankarta.....	8
	3.2.4 Konsekvensbedömning (se även 3.3.7).....	8
	3.2.5 Förslag till havsplaner på samråd	8
	3.2.6 Förslag till havsplaner på granskning	8
	3.2.7 Slutligt förslag till havsplaner.....	8
	3.3 Samordning, samverkan och dialog	9
	3.3.1 Övergripande om dialogprocessen	9
	3.3.2 Centrala myndigheter och tvärsektoriell samverkan.....	10
	3.3.3 Bransch- och intresseorganisationer.....	11
	3.3.4 Regionalt arbete och samverkan med kommunerna	12
	3.3.5 Universitet, högskolor och andra forskningsaktörer.....	13
	3.3.6 Internationell samordning och förankring.....	13
	3.3.7 Konsekvensbedömningar.....	14

---

1 Inledning

Den 10 februari 2022 fattade regeringen beslut om Sveriges första havsplaner, för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Havsplanerna är statens samlade vägledning till myndigheter, kommuner och regioner vid planläggning och prövning av anspråk på användning av områden i havet. Övervägandena i havsplanerna är strategiska och långsiktiga. I samband med beslutet om havsplanerna fattade regeringen beslut om ett nytt uppdrag om att nya områden för energiutvinning i havsplanerna för att möjliggöra energiutvinning till havs med ytterligare 90 terawattimmar utöver de områden som finns i de beslutade havsplanerna (M2022/00276). Förslag till nya havsplaner ska lämnas till regeringen senast den 31 december 2024. Därför påbörjas en ny havsplaneringsprocess under våren 2022.

Syftet med denna processbeskrivning är att beskriva den övergripande processen för havsplaneringsarbetet, förutsättningarna för deltagande under den här planeringsomgången och den löpande dialogen och samverkan.

Som stöd för havsplaneringsprocessen har Havs- och vattenmyndigheten även tagit fram en kommunikationsstrategi som ger vägledning för myndighetens kommunikationsarbete under processen. Kommunikationsstrategin beskriver de prioriterade målgrupperna i havsplaneringsprocessen, målsättningarna med kommunikationen och olika aktörers roller.

2 Processförutsättningar

2.1 Regeringsuppdrag

I enlighet med regeringsuppdraget om nya områden för energiutvinning i havsplanerna (M2022/00276) ska Havs- och vattenmyndigheten lämna förslag till nya havsplaner senast den 31 december 2024. En del i uppdraget samordnas av Energimyndigheten och handlar om framtagande av underlag för nya eller ändrade områden för energiutvinning till havs. Denna del av uppdraget levereras den 31 mars 2023. Framtagandet av underlag ska samordnas med flera andra myndigheter förutom Havs- och vattenmyndigheten; Svenska kraftnät, Försvarmakten, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Sjöfartsverket, Statens jordbruksverk och Sveriges geologiska undersökning. Uppdragsmyndigheterna ska verka för samexistens och så långt som möjligt vara överens. Regeringsuppdraget och dess olika delar påverkar förutsättningarna för havsplaneringsprocessen på flera sätt.

Förslag till havsplaner ska levereras till regeringen inom en tidsperiod på cirka två år från det att uppdraget beslutades. Regeringsuppdraget innebär alltså en tidsbegränsning för processen som, i relation till föregående havsplaneringsprocess, innebär att tiden för hela processen från uppdrag till leverans är relativt kort. Det innebär i sin tur att havsplaneringsprocessen behöver vara effektiv och koncentrerad för att förslag till havsplaner ska kunna vara på plats till december 2024. Mindre tid finns tillgänglig för informell dialog med berörda aktörer. Därför blir de formella dialogskedena, samråd och granskning, särskilt viktiga i den nya havsplaneringsprocessen.

Energimyndigheten är samordnande för den del i regeringsuppdraget som handlar om framtagande av underlag för energiutvinning till havs. Denna del av uppdraget (Steg 1) påbörjas och pågår samtidigt som havsplaneringsprocessen påbörjas, men ska som nämnts levereras den 31 mars 2023. Samarbetet med Energimyndigheten blir därför centralt för att de båda delarna i uppdraget ska kunna samordnas så att underlaget blir så användbart som möjligt för den fortsatta havsplaneringsprocessen. Havs- och vattenmyndigheten bidrar även med inspel och underlag till Energimyndighetens Steg 1 uppdrag när det gäller de intresseområden där myndigheten har särskilt ansvar: yrkesfiske, naturvård och friluftsliv.

Eftersom regeringsuppdraget består av delar som samordnas av olika myndigheter, Havs- och vattenmyndigheten och Energimyndigheten, blir tydlig kommunikation kring de olika processerna en viktig del. Uppdragsmyndigheterna i Steg-1 uppdraget är även centrala för den fortsatta havsplaneringsprocessen och det är viktigt med tydlighet i hur de olika delarna av uppdraget hör ihop och de respektive myndigheternas roller inom dessa olika delar.

Regeringsuppdraget innebär ett starkt fokus på energiutvinning till havs. Målsättningen med uppdraget är att planerna ska ge förutsättningar för 90 TWh mer energiutvinning till havs. Havsplaneringsförordningen (SFS 2015:400) anger att havsplaneringen ska integrera näringspolitiska mål, sociala mål och miljömål samt att havsplaneringen ska tillämpa en ekosystemansats. Det innebär att Havs- och vattenmyndigheten, utöver fokus på energiutvinning till havs, även behöver ta hänsyn till en rad andra aspekter i havsplaneringsprocessen.

2.2 Lagstiftning

2.2.1 Havsplaneringsförordningen

Genomförandet av havsplaneringen regleras i havsplaneringsförordningen (SFS 2015:400). Den innehåller bestämmelser om geografisk avgränsning och övergripande bestämmelser om havsplanernas innehåll. Förordningen innefattar delar som påverkar processens utformning såsom bestämmelser om formerna för samråd och samverkan i förslagsarbetet, tillgängliggörande samt uppföljning och översyn.

Enligt förordningen ska Havs- och vattenmyndigheten utarbeta förslagen till havsplaner med hjälp av berörda länsstyrelser och med stöd från centrala myndigheter som ska bistå med underlag för planeringen. Kommuner och regioner ska också ges möjlighet att medverka i arbetet. Förordningen anger också att Havs- och vattenmyndigheten ska verka för samarbete med andra EU-länder och verka för att förslagen till havsplaner samordnas med angränsande havsplaner.

Havsplaneringsförordningen innefattar även bestämmelser om uppföljning och uppdatering av havsplanerna. Minst vart åttonde år ska Havs- och vattenmyndigheten ta fram nya förslag som beslutas av regeringen så att havsplanerna hålls aktuella och uppfyller sitt syfte.

2.2.2 Miljöbalken

I Miljöbalkens kapitel 4 om *Särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden* finns övergripande skrivningar om havsplaneringens geografiska avgränsning och dess syfte. 4 kap 10 § i Miljöbalken anger att syftet med havsplanerna ska vara att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling och att havsplanerna ska fungera vägledande för myndigheter och

---

kommuner vid planläggning och prövning av anspråk. Här finns även skrivningar om regeringens rätt att meddela föreskrifter om förbud eller begränsningar i de havsplanerade områdena för att uppnå syftet med planen *Lag (2017:1274)*.

Miljöbalken innefattar även bestämmelser om strategiska miljöbedömningar av planer och program som mer direkt påverkar de processmässiga aspekterna av havsplaneringen. Där finns krav på vad en miljöbedömning ska innehålla och hur en miljöbedömning ska genomföras. 6 kap miljöbalken innefattar bland annat bestämmelser om att myndigheten ska samråda om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning ska avgränsas och att myndigheten ska erbjuda möjlighet att lämna synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen. Utöver detta innefattar miljöbalken även bestämmelser om samråd med andra länder i den strategiska miljöbedömningen. Se även rubrik *Esbosamråd* under avsnittet om *Internationell samordning och förankring*, samt rubrik om *Esbokonventionen* nedan.

2.2.3 Esbokonventionen

I enlighet med Esbokonventionen, *Konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang* (SÖ 1992:1) och preciseringarna om samråd med andra länder i Miljöbedömningsförordningen (2017:966), har Havs- och vattenmyndigheten skyldighet att informera grannländer om förslag till havsplaner och dess miljökonsekvenser samt samråda om avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningarna. Naturvårdsverket är ansvarig myndighet enligt 6 kap 13, 18, 33 och 45 §§ miljöbalken och enligt Esbokonventionen. Det innebär att Havs- och vattenmyndigheten har skyldighet att underrätta Naturvårdsverket när nya havsplaner ska tas fram och i samverkan med Naturvårdsverket underrätta berörda grannländer.

2.2.4 Annan lagstiftning och havsplaneringsprocessen

Havsplanering rör havsförvaltning i ett brett perspektiv och rör flera politik- och lagstiftningsområden. Här är exempel på lagstiftning som mer direkt påverkar eller kan komma att påverka planeringsarbetet.

Miljölagstiftning om vad som kännetecknar god miljöstatus, miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram, skydd av arter och habitat (t.ex. Natura 2000) med mera påverkar havsplaneringsprocessen. Bland annat pågår arbete med att ta fram en ny statusbedömning för miljön i Nordsjön och Östersjön (del i genomförande av havsmiljödirektivet 2008/56/EG). Bedömningen går ut på samråd under hösten 2023. Inom EU pågår också ett arbete med nationella åtaganden kring ökat naturskydd. År 2030 ska 30 procent av EU:s havsområden skyddas varav en tredjedel ska ha strikt skydd.

Inom EU förhandlas om en uppdatering av förnybarhetsdirektivet. Beroende på utfallet av förhandlingarna kan det för svensk del få konsekvenser för våra tillståndprocesser. Det kan även få konsekvenser för hur förnybar energi ska prioriteras i olika typer av planeringsarbete. Redan nu finns en gällande nödförordning¹ där förnybar energi ska ses som ett överordnat allmänintresse i planering, uppförande och drift. Vad denna temporära lagstiftning innebär för Sverige är ännu inte klarlagt. Det går inte att utesluta att den kommer påverka det svenska planerings- och tillståndssystemet. Nödförordningen gäller till juni 2024.

---

¹ [L_2022335SV.01003601.xml \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/335/sv/01003601.xml)

Lagstiftning som till exempel rör sjöfartens ruttsystem och sjötrafiken i övrigt innebär möjligheter och begränsningar i havsplaneringsprocessen. Särskilt viktigt är de skyldigheter och de rättigheter som följer av internationella havsrätten genom FN:s havsrättskonvention (UNCLOS)².

Fiskelagstiftningen innehåller fiskepolitiska mål och reglerer bland annat var fiske får ske, vilket påverkar hur yrkesfiske hanteras i havsplaneringsarbetet.

2.3 Ramverk för uppföljning

Havs- och vattenmyndigheter har utarbetat ett förslag till ramverk för uppföljning av havsplanerna i samverkan med bland annat länsstyrelser och universitet. Syftet med ramverket är att vägleda uppföljningen av havsplaner för att underlätta och förbereda nästa planeringsomgång samt att ge stöd till Havs- och vattenmyndigheten att uppfylla de lagstadgade kraven för uppföljning.

Ramverket innefattar dels löpande uppföljning som rör omvärldsbevakning och uppdatering av planeringsförutsättningar, såsom förändrade anspråk eller användningar. Dels innefattar ramverket fördjupad uppföljning där fokus ligger på tillämpning, måluppfyllelse, konsekvenser och analys av planens aktualitet. Under denna planeringsomgång kommer en löpande uppföljning att genomföras inom ramarna för planeringsprocessen, se avsnitt nedan om *Uppdatering planeringsförutsättningar inklusive nya områden för energiutvinning*. Ramverket fastställs i samband med att förslag till havsplaner lämnas till regeringen.

3 Havsplaneringsprocessen

3.1 Övergripande

Havs- och vattenmyndigheten har ansvaret att leda och samordna arbetet med att ta fram förslag till nya havsplaner. Myndigheten ansvarar också för att strategisk miljöbedömning och samhällsekonomiska konsekvensbedömningar genomförs. I arbetet med havsplaneringen har Havs- och vattenmyndigheten en sektorsövergripande roll till skillnad från riksintresseansvaret som myndigheten har i övrigt.

Havsplanering kan övergripande beskrivas som en återkommande process som pågår i cykler över flera år. Genom ett flertal steg går havsplaneringen från inhämtning av information och analys av nuläget till planering där havsplanerna är resultatet av planeringsprocessen. Därefter tillämpas planerna och en uppföljning görs löpande. Enligt havsplaneringsförordningen (2015:400) ska Havs- och vattenmyndigheten följa upp de beslutade planerna och ta fram nya förslag till havsplaner vid behov eller minst vart åttonde år.

Under denna havsplaneringsomgång genomförs uppdateringen av planerna som följd av ett regeringsuppdrag, se rubrik *Regeringsuppdrag* ovan.

---

² <https://www.havochvatten.se/planering-forvaltning-och-samverkan/internationellt-samarbete-och-konventioner/konventioner/fns-havsrattskonvention.html>

3.2 Steg under havsplaneringsprocessen

I en stegvis process tar Havs- och vattenmyndigheten fram *planutkast med miljökonsekvensbeskrivningar och eventuella förslag till föreskrifter*. Arbetet sker i samverkan och dialog med berörda och med stöd från länsstyrelsen.

3.2.1 Uppdatering av planeringsförutsättningar inklusive nya områden för energiutvinning

Ett första steg i havsplaneringsprocessen innefattar att se över och uppdatera planeringsförutsättningarna och se över planeringsbehoven sedan föregående planeringsomgång. Detta steg är också en del i den löpande uppföljningen av havsplanerna.

Inom ramarna för Steg 1 - uppdraget samordnar Energimyndigheten arbetet med att fram underlag för nya eller ändrade områden för energiutvinning till havs vilket är ett centralt uppdaterat underlag för Havs- och vattenmyndigheten i arbetet med förslag till ändrade havsplaner. Arbetet har bedrivits gemensamt av nio uppdragsmyndigheter; Energimyndigheten, Svenska Kraftnät, Forsvarsmakten, Havs- och Vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Sjöfartsverket, Jordbruksverket och Sveriges geologiska undersökning. Underlaget innefattar 53 potentiella energiområden. Förutsättningarna för respektive område, utifrån de olika myndigheternas perspektiv, finns beskrivet i underlaget.

Utöver det uppdaterade underlaget om energiutvinning till havs genomförs en genomgång och uppdatering av övriga planeringsförutsättningarna motsvarande den information som finns i Del 7 Planeringsförutsättningar i beslutade havsplaner. Detta innefattar övriga intressen och anspråk såsom försvar, infrastruktur, kultur, lagring av koldioxid, naturskydd, rekreation, sjöfart, utvinning av material, vattenbruk och blå teknik samt yrkesfiske. Havs och vattenmyndigheten har gemensamt med Energimyndigheten efterfrågat och fått levererat uppdaterade underlag från berörda myndigheter. Även kustlänsstyrelserna har levererat uppdaterat planeringsunderlag samt vissa kommuner och regioner. Övriga planeringsförutsättningar innefattar även underlag om kustområdenas attraktivitet och samhällsutveckling, miljötillståndet i havet, klimat och klimatanpassning, ekosystemtjänster och risker.

I detta skede ingår även att se över uppdateringar och förändringar av relaterade mål och strategier exempelvis inom biologisk mångfald, livsmedelsförsörjning, klimat och energi.

3.2.2 Tematisk genomgång - Identifiering av ändringsbehov

Med utgångspunkt i underlaget från Steg-1 uppdraget samt övriga uppdaterade planeringsförutsättningar genomförs en tematisk genomgång för att identifiera behov av ändringar i förhållande till beslutade havsplaner. Havs- och vattenmyndigheten upprättar dialog med berörda sektorsmyndigheter vid behov samt tar stöd i de uppdaterade planeringsunderlag som myndigheterna och länsstyrelserna levererat.

I detta skede görs även en genomgång av generella principer och förhållningssätt som påverkar planeringsarbetet. Det kan exempelvis innefatta principer för avväganden mellan vissa intressen eller hur planeringen bör förhålla sig till pågående vindkraftsärenden i havsområdet. Under detta skede genomförs också en genomlysning av de planeringsmål som sattes upp under föregående planeringsomgång för att bedöma målens relevans för denna planeringsomgång.

3.2.3 Första utkast plankarta

Utifrån de behov av ändringar som har identifierats produceras de första utkastet till plankarta. Detta skede innebär dels produktion av texter till planförslaget för att redogöra för de överväganden och avvägningar som ligger till grund för förslaget och dels tekniskt arbete med kartproduktion och koppling mellan texter och berörda delar av plankartan. Även under detta skede sker bilaterala dialoger vid behov med exempelvis centrala myndigheter.

3.2.4 Konsekvensbedömning (se även 3.3.7)

Integrerat med planeringsprocessen genomförs en strategisk miljöbedömning som utöver miljöperspektivet inkluderar sociala och ekonomiska aspekter i en bred bedömning av planernas effekter. Syftet är att integrera miljöaspekter i planeringen och ta fram en helhetsmässig konsekvensbeskrivning inför samråd, granskning och leverans till regeringen. I konsekvensbedömningen sker samarbete med centrala myndigheter och avstämningar med regionala myndigheter såsom länsstyrelser, samt universitet och högskolor kopplat till specifika frågor.

3.2.5 Förslag till havsplaner på samråd

Förslag till havsplaner med plankartor och planbeskrivningar går ut på samråd i september 2023. Förslagen innehåller redogörelser för de överväganden inklusive avvägningar mellan intressen som ligger till grund för dem, liksom konsekvensbeskrivningar som redogör för miljökonsekvenser samt ekonomiska och sociala konsekvenser. Om det är aktuellt med förslag till föreskrifter är avsikten att i möjligaste mån samordna dialogen om föreskrifterna med planförslagen. Då havsplaneringsprocessen denna gång är relativt kort så blir utrymmet för informell dialog begränsat. Därför är samrådet särskilt viktigt då det är ett tillfälle för formell dialog som ger alla berörda aktörer möjlighet att lämna synpunkter på förslag till havsplaner.

3.2.6 Förslag till havsplaner på granskning

Havs- och vattenmyndigheten bearbetar synpunkterna som kommit in under samrådet. I en samrådsredogörelse sammanfattar och kommenterar Havs- och vattenmyndigheten de synpunkter som kommit in. Därefter tar Havs- och vattenmyndigheten fram reviderade förslag till havsplaner med plankartor och planbeskrivningar. Förslagen innehåller redogörelser för de överväganden inklusive avvägningar mellan intressen som ligger till grund för dem. Även uppdaterade konsekvensbeskrivningar som redogör för miljökonsekvenser samt ekonomiska och sociala konsekvenser bifogas. Havs- och vattenmyndigheten ska därefter kungöra att förslagen finns tillgängliga så att den som vill yttra sig kan göra det inom en viss tid. De reviderade planförslagen går ut på granskning i slutet av våren 2024 och är det andra formella dialogskedet.

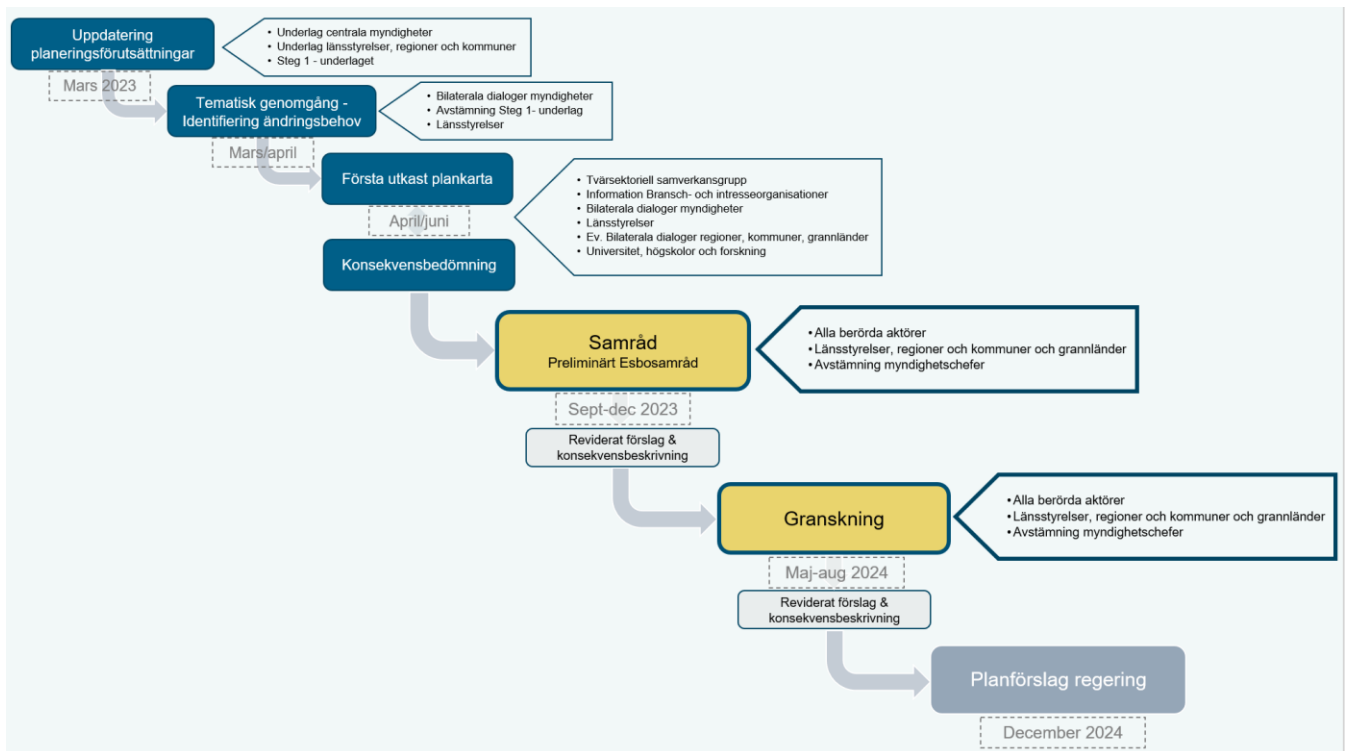
3.2.7 Slutligt förslag till havsplaner

Havs- och vattenmyndigheten bearbetar synpunkterna som kommit in under granskningen. I en granskningredogörelse sammanfattar och kommenterar Havs- och vattenmyndigheten synpunkterna. Därefter slutbereds förslagen till havsplaner. När Havs- och vattenmyndigheten är färdiga med förslagen till havsplaner ska de slutliga förslagen lämnas över till regeringen. Förslagen till havsplaner ska lämnas över tillsammans med ett sammanfattande yttrande, en redogörelse för samrådet och granskningen, och övriga underlag som har betydelse för bedömningen av förslagen. Till förslagen bifogas även konsekvensbeskrivningar som redogör för

---

miljökonsekvenserna samt ekonomiska och sociala konsekvenser av planförslagen samt vilka bakomliggande miljöaspekter som har hanterats. Havs- och vattenmyndighetens slutliga förslag ska överlämnas till regeringen senast den 31 december 2024. Om det är aktuellt med förslag till föreskrifter är avsikten att i möjligaste mån samordna överlämnandet av dem med planförslagen.

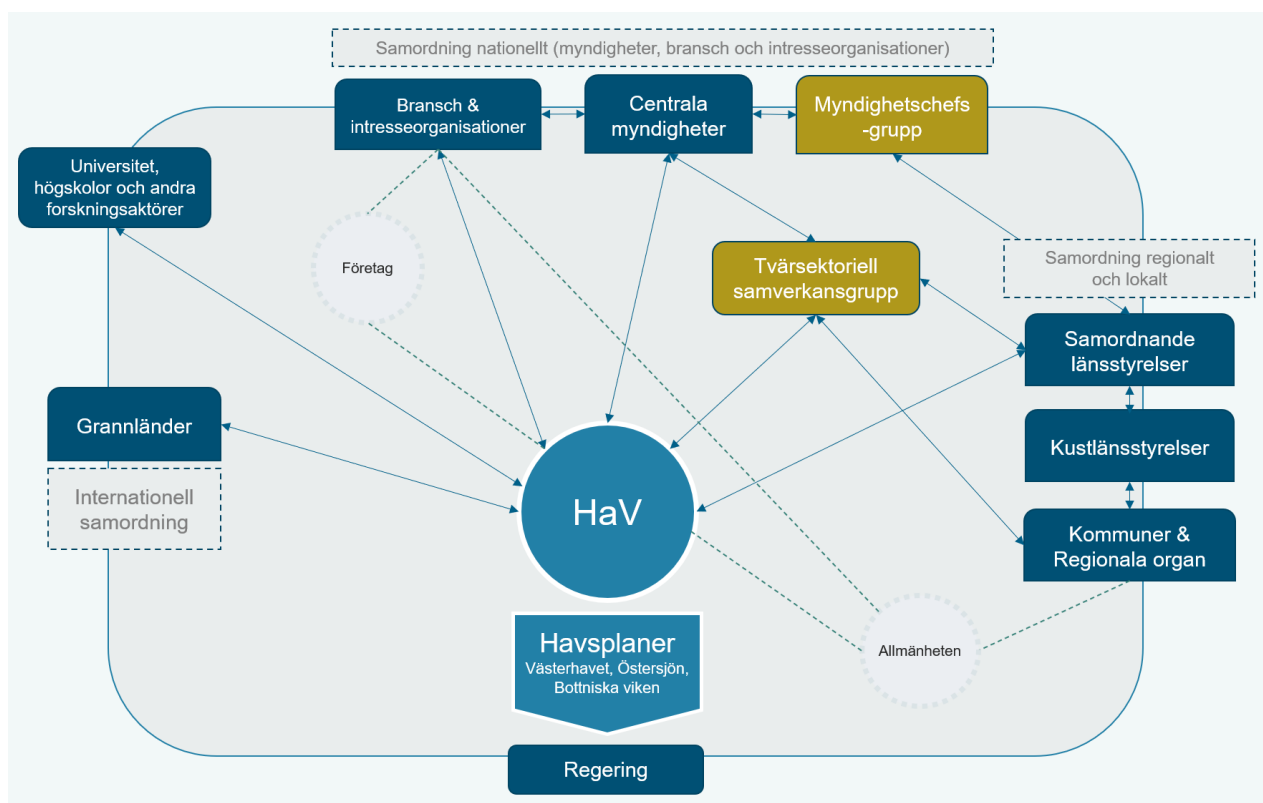
Figur 1. Övergripande processteg och aktörer. Samråd och granskning är särskilt viktiga dialogsteg under denna havsplaneringsomgång

3.3 Samordning, samverkan och dialog

3.3.1 Övergripande om dialogprocessen

Havsplaneringen är en öppen process som ger möjlighet till medverkan för de som berörs på kommunal, regional, nationell och internationell nivå. Även bransch- och intresseorganisationer, liksom universitet, högskolor och andra forskningsaktörer bereds möjlighet att på olika sätt medverka och bidra med insikt och kunskap. Havsplaneringsprocessen innefattar kontinuerlig dialog och samverkan men även formella dialogskeden i form av samråd och granskning av förslag till havsplaner inklusive konsekvensbeskrivning. De formella dialogskedena kommer att vara särskilt viktiga under denna planeringsomgång, då tidsramarna för planeringsprocessen gör att möjligheterna till övrig dialog är begränsade. Under de formella dialogskedena bereds alla berörda tillfälle att inkomma med synpunkter.

För att genomföra uppdraget med att ta fram förslag på nya havsplaner har Havs- och vattenmyndigheten påbörjat processer för samordning och samverkan på olika nivåer. Nedan redovisas övergripande upplägg för samordning, samverkan och dialog.

Figur 2 Samverkan och dialog under havsplaneringsprocessen. Gula rutor visar illustrerar grupper som bildas till stöd för denna havsplaneringsomgång.

3.3.2 Centrala myndigheter och tvärsektoriell samverkan

Centrala myndigheter har en viktig roll i havsplaneringsprocessen. Bland annat genom att bidra med planerings- och kunskapsunderlag, identifiera kunskapsbehov och genom yttra sig under samråd och granskning.

Under Steg-1 uppdragets arbete har åtta centrala myndigheter deltagit utöver Energimyndigheten som har haft det samordnande ansvaret: Svenska Kraftnät, Försvarsmakten, Havs- och Vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Sjöfartsverket, Jordbruksverket och Sveriges geologiska undersökning. Arbetet har framförallt skett genom samverkan på utredarnivå med representanter från respektive myndighet. Uppdragsmyndigheterna blir fortsatt viktiga aktörer i havsplaneringsprocessen, Steg-2. Utöver uppdragsmyndigheterna i Steg 1 ska Havs- och vattenmyndigheten, i enlighet med havsplaneringsförordningen, även samverka med Boverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Post- och telestyrelsen, Sametinget, Strålsäkerhetsmyndigheten och Tillväxtverket. I tillägg till dessa myndigheter behöver Havs- och vattenmyndigheten även samverka med Transportstyrelsen och Trafikverket som båda har ansvar för frågor som rör sjöfarten tillsammans med Sjöfartsverket. Även andra myndigheter kan bli aktuella.

Tvärssektoriell samverkansgrupp

För havsplaneringsprocessen Steg 2 inrättas en tvärssektoriell myndighetsgrupp. Syftet med gruppen är framför allt informations- och kunskapsutbyte kring havsplaneringsprocessen och konsekvensbedömningsarbetet samt att förbereda myndigheterna för samrådet. Den tvärssektoriella myndighetsgruppen syftar även till koordinering mellan myndigheterna genom hela havsplaneringsprocessen och ökad förståelse mellan olika myndigheters perspektiv och hållning i frågor som relaterar till havsplaneringen. I gruppen deltar representanter på utredarnivå från centrala myndigheter, se avsnitt ovan, samt representanter från de tre samordnande länsstyrelserna, Kalmar, Västernorrland och Västra Götaland, se avsnitt *Regionalt arbete* nedan. Även Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) bjuds in till gruppen för att stärka den regionala och lokala samordningen. Utöver detta deltar representanter från Havs- och vattenmyndighetens sakområden yrkesfiske, friluftsliv och naturvård.

Bilaterala dialoger

De centrala myndigheterna är även viktiga aktörer i det tematiska, sektorsspecifika, arbetet under havsplaneringsprocessen. Exempelvis behöver avvägningar som berör sjöfarten stämmas av med Sjöfartsverket, Transportstyrelsen och Trafikverket och frågor som berör totalförsvarets intressen bör stämmas av med Försvarmakten eller Myndigheten för samhällskydd och beredskap, MSB. Avstämningar sker genom bilaterala dialoger vid behov under framtagandet av samrådsförslag, under samrådet samt vid revidering av förslag till havsplaner. Bilaterala dialoger med centrala myndigheter är också viktiga som stöd för konsekvensbedömningsarbetet.

Myndighetschefsgrupp

Under havsplaneringsprocessen finns behov av förankring och information även på högre nivå hos de myndigheter som är berörda. Detta för att skapa förståelse för havsplaneringsprocessen och de olika perspektiv som hanteras. Denna förankring blir särskilt viktig i samband med samrådet och granskningen. Under planeringsprocessen planeras därför 2 till 3 avstämningar med myndighetscheferna för de myndigheter som ingår i den tvärssektoriella myndighetsgruppen. Mötena hålls i samband med samrådet, granskningen och i samband med att slutliga förslag till havsplaner förbereds.

Etablerade samverkansorgan

Havs- och vattenmyndigheten avser också nyttja befintliga sammanhang och etablerade samverkansorgan för att informera om och få inspel till havsplaneringsprocessen. Exempelvis Miljömålsrådet där Havs- och vattenmyndigheten har uppdrag från regeringen att bistå med sakkunskap för att nå våra nationella miljömål. Inom ramarna för Miljömålsrådet deltar Havs- och vattenmyndigheten bland annat i rådets *Ramverk för nationell planering* tillsammans med ett flertal andra myndigheter. Även *Samordningsgruppen för havs- och vattenmiljöfrågor – SAMHAV* är ett bra forum för information, samverkan och operativ samordning där myndighetschefer deltar.

3.3.3 Bransch- och intresseorganisationer

Planeringsarbetet och konsekvensbedömningsarbetet kräver kunskap och synpunkter från bransch- och intresseorganisationer exempelvis för att belysa förutsättningar, behov och konsekvenser av olika förslag. Bransch- och intresseorganisationerna fungerar också som länkar för att nå ut till enskilda företag och medlemmar. Samrådet och granskningen blir särskilt viktiga

---

för dialogen med dessa grupper, men dialog sker även bilateralt vid behov under planeringsprocessen för att stämma av frågor av mer tematisk karaktär. Bransch- och intresseorganisationerna bjuds också in av Havs- och vattenmyndigheten och Energimyndigheten till en särskild informationsträff i samband med att Steg-1 uppdraget redovisas och havsplaneringsprocessen, Steg 2 tar vid. Syftet med träffen är att informera om det underlag som redovisas, hur det tas vidare i den fortsatta processen samt hur och när organisationerna har möjlighet att komma med synpunkter. Havs- och vattenmyndigheten kommer även att använda andra befintliga forum och mötestillfällen för att ta upp havsplaneringsfrågor med bransch- och intresseorganisationerna.

3.3.4 Regionalt arbete och samverkan med kommunerna

Havsplaneringen är komplex och de lokala och regionala förutsättningarna skiljer sig åt mellan de olika havsplaneplanområdena. Dels de givna förutsättningarna och planeringsbehoven men också när det gäller antalet berörda att involvera och samarbeta med inom respektive område. De nya förslagen på havsplaner kommer att innebära förändringar i planeringen som påverkar de olika havsplaneområdena i olika stor utsträckning, vilket i sin tur kan komma att kräva att dialogen skiljer sig åt i viss mån mellan områdena. Detta kräver också god samordning och koordinering mellan havsplanerområden, där länsstyrelserna spelar en viktig roll tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten.

Samordnande länsstyrelser

Samordnande länsstyrelser i Kalmar, Västernorrlands och Västra Götalands län ansvarar för regionala samverkansprocesser inom respektive planområde och samordnar arbetet för berörda kustlänsstyrelser. Länsstyrelsen i Västra Götaland har även en nationell samordnare för GIS-frågor för havsplaneringen och har ansvar för att utveckla det gemensamma arbetet med IT-system, datainsamling och bearbetning av underlag för havsplanering inom länsstyrelserna. HaV har månadsvisa avstämningar med de samordnande länsstyrelserna för att informera om processens framdrift, koordinera planeringsarbetet, förbereda dialogen med övriga kustlänsstyrelser, kommuner och regioner och diskutera aktuella frågor.

För de samordnande länsstyrelserna finns även en chefsgrupp som träffas kontinuerligt, där planeringsfrågor och processrelaterade frågor av mer strategisk karaktär lyfts.

Kustlänsstyrelser

Länsstyrelsen har en viktig roll i samordningen mellan statlig och kommunal planering. Det gäller även specifikt för kopplingen mellan land och hav. Inom den nationella havsplaneringen har kustlänsstyrelserna ett särskilt uppdrag som bygger på deras ordinarie roll som regional statlig myndighet. De 14 kustlänsstyrelserna arbetar aktivt för kommunal medverkan och i annat stödjande arbete gentemot kommunerna i havsplaneringsprocessen. De tar också fram kompletterande regionalt planeringsunderlag, exempelvis från kommuner och utvecklingsansvariga aktörer eller underlag som länsstyrelsen själva tagit fram och som berör frågor som faller inom kustlänsstyrelsens ansvarsområden. Berörda kustlänsstyrelser är även samverkansparter gentemot Havs- och vattenmyndigheten. Vid behov förs bilaterala dialoger med särskilt berörda kustlänsstyrelser. Det kan exempelvis handla om frågeställningar kopplat till specifika förslag på energiutvinningsområden i den berörda kustlänsstyrelsens område. Kustlänsstyrelserna får sedan 2012 finansiering för havsplaneringen.

Samverkan med regionala organ

Från och med den 1 januari 2019 är det regionerna som leder och utvecklar det regionala tillväxtarbetet. I Gotlands län är det Gotlands kommun som är ansvarig. Region Stockholm, Region Skåne och Region Halland ansvarar dessutom för att upprätta ett förslag till regionplan eller förslag till ändring av en regionplan. De regionala utvecklingsstrategierna och regionplanerna utgör underlag i planeringsarbetet och de regionala aktörerna ska ges möjlighet att medverka i planförslagsarbetet. Kustlänsstyrelserna stödjer Havs- och vattenmyndigheten i arbetet med samverkan med de regionala aktörerna. Vid behov förs även bilaterala dialoger med särskilt berörda regioner under havsplaneringsprocessen.

Samverkan med kommuner

Berörda kommuner ska ges möjlighet att medverka i planförslagsarbetet. Kommunerna har en viktig roll för havsplaneringen eftersom den statliga och kommunala planeringen överlappar i större delen av territorialhavet. Kommunerna ansvarar också för planeringen av havsområdet närmast kusten och på land vilket påverkar den statliga havsplaneringen. För att koordinera lokala förutsättningar och det nationella perspektivet är det nödvändigt och eftersträvansvärt med samverkan mellan staten och kommunerna. Förutom att kommunerna förväntas bidra med underlag och synpunkter vid utarbetande av förslag till havsplaner, syftar samverkan till att skapa ömsesidig beredskap för kommande samråd av planförslagen. Kommunerna fungerar också som en viktig länk till allmänheten. Kustlänsstyrelserna deltar aktivt i Havs- och vattenmyndighetens arbete för kommunal medverkan och i annat stödjande och samordnande arbete gentemot kommuner. Kommunernas medverkan är central under samrådet och granskningen. Vid behov förs även bilaterala dialoger med särskilt berörda kommuner under havsplaneringsprocessen.

3.3.5 Universitet, högskolor och andra forskningsaktörer

Flera universitet, högskolor och andra forskningsaktörer arbetar med havsanknutna frågor samt med frågor som rör samhällsplanering och fysisk planering. Där finns kunskap om både om havet och havsmiljön men också om planering, planeringsprocesser och sociala och ekonomiska värden. Kunskap som är värdefull i olika skeden av havsplaneringsprocessen och konsekvensbedömningsarbetet. Samrådet och granskningen blir särskilt viktiga för dialogen med universitet, högskolor och andra forskningsaktörer. Samverkan med dessa aktörer sker även mer direkt, exempelvis genom stöd i konsekvensbedömningsarbetet och i kvalitetssäkring av sakfrågor inom planeringsarbetet. Havs- och vattenmyndigheten deltar även i etablerade samverkansforum med universitet, högskolor och andra forskningsaktörer där frågor som realiterar till havsplaneringen lyfts.

3.3.6 Internationell samordning och förankring

Havs- och vattenmyndigheten ska verka för samarbete med andra EU-länder i frågor som rör havsplanering och verka för att förslagen till havsplaner samordnas med den havsplanering av angränsande områden som genomförs av andra EU-länder. Havs- och vattenmyndigheten har ansvar för formell samverkan med de nio grannländer som vi delar havsområde med: Finland, Estland, Lettland, Ryssland, Litauen, Polen, Tyskland, Danmark och Norge.

Förankring och koordinering sker löpande med grannländerna. Dels genom bilaterala kontakter, där avstämningar sker vid behov, men även genom etablerade samarbeten inom exempelvis

Helcom-Vasabs gemensamma arbetsgrupp för havsplanering där strategiska frågor hanteras. Internationellt samarbete sker även genom gränsöverskridande projekt såsom eMSP *Emerging ecosystem-based Maritime Spatial Planning topics in North and Baltic Sea Regions*. Havs- och vattenmyndigheten deltar även i *Planners' forum*, ett forum för informellt samarbete mellan havsplanerare i Östersjöregionen som koordineras av Vasabs sekretariat.

Esbosamråd

I enlighet med Esbokonventionen, *Konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang*, har Havs- och vattenmyndigheten skyldighet att informera grannländer om förslag till havsplaner och dess miljökonsekvenser. Det innebär att grannländer först informeras om att havsplaner är på gång och sedan bjuds intresserade grannländer in att lämna synpunkter. Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för den internationella koordineringen, men nationella myndigheter förväntas bistå Havs- och vattenmyndigheten med expertkunskap i det internationella arbetet. Naturvårdsverket ansvarar för samråd enligt Esbokonventionen.

3.3.7 Konsekvensbedömningar

Konsekvensbedömningsarbetet är en integrerad del av havsplaneringsprocessen. Fokus i konsekvensbedömningen är de förändringar jämfört med antagen plan som planförslagen bidrar till. Tyngdpunkten hamnar därför på de förändringar i användning av havsområden som enskilda och samverkande områden för energiutvinning får. Ambitionen i konsekvensbedömningsarbetet inför samrådet är att förmedla en bild av planernas effekter både på energiutvinningsområdesnivå och utifrån olika perspektiv till exempel miljö-, sociala och ekonomiska effekter, eller effekter på olika sektorer.

Konsekvensbedömningen av planerna och upprättandet av en miljökonsekvensbeskrivning leds och genomförs av Havs- och vattenmyndigheten. I denna planeringsomgång sker ett närmare samarbete med bland andra Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Myndigheten för Samhällskydd och Beredskap, MSB för stöd i konsekvensbedömningsarbetet. Avstämningar sker även med andra centrala myndigheter, och regionala myndigheter såsom länsstyrelser, samt universitet och högskolor kopplat till specifika frågor. Arbetet med konsekvensbedömning pågår genom hela planeringsprocessen, men ökar i intensitet i samband med framtagandet av utkast och förslag till havsplaner.

Vi arbetar för levande hav och vatten

Havs- och vattenmyndigheten, HaV, är en statlig förvaltningsmyndighet inom miljöområdet. Vi arbetar på regeringens uppdrag för bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av sjöar, vattendrag, hav och fiskresurserna

---